TANZİMAT'TAN CUMHURİYET'E GİRESUN

Doç. Dr. Oktay KARAMAN

© Copyright 2026

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kâğıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolüyle satılmaktadır.

Bu eserin ön kapağında kullanılan "Giresun Hükümet Konağı ve Millet Bahçesi Kapısı" fotoğrafı, Hüseyin Gazi Menteşeoğlu arşivinden alınmıştır.

ISBN
978-625-362-263-3

Kitap Adı
Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Giresun

Yazar
Oktay KARAMAN
ORCID iD: 0000-0002-0495-9986

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No
47518

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Bisac Code
HIS000000

DOI
10.37609/akya.4378

Kütüphane Kimlik Kartı
Karaman, Oktay.
Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Giresun / Oktay Karaman.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2026.
414 s. : 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253622633

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Yayınevi

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Bu eser; rahmetli babam Veli Karaman ve rahmetli annem Fatma Karaman'ın aziz hatıralarına ithaf edilmiştir.

ÖN SÖZ

Bu eser, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılan "Giresun Kazası (1850-1900)" adlı doktora tezinin genişletilmiş (Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Giresun (1839-1923) halidir.

Günümüzde vilayet olan Giresun, Tanzimat sonrası Trabzon Vilayeti'ne bağlı kaza statüsünde bir şehir olmuştur. Eser, Tanzimat'tan Cumhuriyet dönemine kadar kazanın idari, siyasi, iktisadi, nüfus yapısı ve sosyal bünyesini kapsamaktadır.

Osmanlı tarihi üzerinde yapılan çalışmaların büyük bir kısmını siyâsî tarih üzerindeki çalışmalar oluşturmuş, zamanla bu çalışmaların yanında daha özele inen şehir tarihi çalışmalarının yapılması bir zaruret olmuştur. Bu anlayıştan hareketle, Tanzimat'tan Cumhuriyet Dönemi'ne kadar Giresun Kazası'nın her yönü ele alınmaya çalışılmış ve özelden genele doğru tarih ilmine hizmet etmeye gayret gösterilmiştir. Eser meydana getirilirken, konuların daha iyi anlaşılabilmesi için 1839 öncesi ve Cumhuriyet'in ilk yıllarına ait belge ve bilgilere de yer verilmiştir.

Eserin kaynakları arasında Giresun Şer'iye Sicil Defterleri önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca Başkanlık Osmanlı Arşivi'nden şehir hakkında alınan belgeler de değerlendirilmeye çalışılmış ve konunun açıklığa kavuşmasında büyük rol oynamıştır. Giresun tarihi hakkında ilmî eserler ortaya koyan Prof. Dr. Sayın Feridun Emecen'in eserleri çok büyük faydalar sağlamış, ayrıca araştırmacı yazarlar Ayhan Yüksel ve Mehmet Fatsa'nın eserlerinden istifade edilmiştir. Trabzon Vilayeti Salnâmeleri'nin yanısıra, konu ile ilgili diğer kitap ve makalelerden de yararlanılmıştır.

Eserde, Giresun şehri merkez kabul edilmekle beraber, kazaya devamlı bağlı olan, Akköy, Keşap ve Piraziz nahiyelerinin yanında zaman zaman kazaya bağlanan Kırık Nahiyesi de belgelerin el verdiği ölçüde incelenmiştir.

Eser, giriş kısmını takiben beş ana bölümden meydana gelmiştir. Giriş kısmında, Eskiçağ'dan itibaren bir yerleşim yeri olan Giresun'un tarihçesine yer verilerek, başlangıçtan Tanzimat Dönemi'ne kadar olan tarihi ihtiva etmektedir.

Birinci bölüm, Giresun Şehri adını almış olup, şehrin konumu, fizikî durumu, nüfus yapısı, ulaşımı, eğitim faaliyetleri ve şehirde bulunan sosyal ve dinî yapılar incelenmiştir.

İkinci bölümde, Giresun Kazası'nın idarî durumu ele alınmış, Osmanlı Devleti'nin fethiyle birlikte ortaya çıkan idarî yapı ve incelenen dönemdeki idarî durumu tespit edilmiş, bu döneme mahsus kaza yönetiminde görev yapan kurum ve kuruluşlar incelenmiştir. Ayrıca şehirdeki adli yapı ve mahkemeler, kazanın genel asayişi ve savaş yıllarında (Balkan Savaşları, I. Dünya Savaşı, Milli Mücadele) meydana gelen olaylar ve savaşlarda Giresunluların vermiş olduğu mücadele ortaya konmaya çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde, şehrin nüfusu ele alınmıştır. Öncelikle fetihten Tanzimat Dönemi'ne kadar meydana gelen nüfus hareketleri incelenmiş, Tanzimat'tan Cumhuriyet Dönemi'ne kadar ise sadece şehrin değil, kazanın toplam Müslüman ve Gayrimüslim nüfusları tespit edilerek, tahlil edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca Gayrimüslimlerin nüfus hareketleri ile iskân ve mübadele uygulamaları incelenmiştir.

Dördüncü bölümde, şehrin ekonomik durumu adı altında, ticaret ve ticarette limanın önemi, ziraat ve en önemli mahsul olan fındık, hayvancılık, orman, maden ve vergi gelirleri irdelenmiştir.

Beşinci bölümde, şehrin sosyal durumu, sağlık faaliyetleri ve vakıfları incelenmiştir. Şehrin sosyal durumu ile sosyal tabakalaşma ortaya konulmaya çalışılmış, ayrıca şehirde bulunan Müslim ve Gayrimüslimlerin aralarındaki ilişkiler, aile ve evlilik gelenekleri tespit edilmiştir. Kazanın nahiyeleri ile birlikte vakıfları, Giresun Şer'iye Sicil Defterleri ve Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi'ndeki belgelerden çıkartılmıştır.

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde yardımlarını esirgemeyenlere şükran ve teşekkürlerimi sunarım. Çalışmalarım sırasında bana her türlü desteği veren eşim Aysun Karaman'a, eserlerinden istifade ettiğim ve üzerimde hakları olan hocalarıma, mesai arkadaşlarıma ve Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri yöneticileri ve çalışanlarına teşekkürü borç bilirim, faydalı olması dileği ile…

Oktay Karaman

Giresun 2026

KISALTMALAR

A.AMD	:Bab-ı Asafi Amedi Kalemi
A.DVN	:Bab-ı Asafi Divan-ı Hümayun Kalemi
A.DVN.MHM	:Bab-ı Asafi Divan-ı Hümayun Mühimme Kalemi
A.DVN.MKL	:Sadaret Divan Mukavelenameler
a.g.b.	:Adı Geçen Bildiri
a.g.e.	:Adı Geçen Eser
a.g.m.	:Adı Geçen Makale
a.g.t.	:Adı Geçen Tez
A.MKT	:Sadaret Mektubi Kalemi Evrakı
A.MKT.DV	:Sadaret Mektubi Kalemi Deavi Evrakı
A.MKT.MHM	:Sadaret Mektubi Mühimme Kalemi Evrakı
A.MKT.MVL	:Sadaret Mektubi Kalemi Meclis-i Vala Evrakı
A.MKT.NZD	:Sadaret Mektubi Kalemi Nezaret ve Deva'ir Evrakı
A.MKT.UM	:Sadaret Mektubi Kalemi Umum Vilayat Evrakı
A.MTZ.SM	:Sadaret Eyalet-i Mümtaze Sisam Evrakı
A.TŞF	:Sadaret Teşrifat Kalemi Evrakı
AE.SABH.I	:Ali Emiri Abdülhamid I
AE.SMHD.II	:Ali Emiri Mahmud II
BEO	:Bâb-ı Âlî Evrak Odası
BOA	:Başkanlık Osmanlı Arşivi
BCA	:Başkanlık Cumhuriyet Arşivi
C.	:Cilt
C.ADL	:Cevdet Adliye
C.AS	:Cevdet Askeriye
C.DH	:Cevdet Dâhiliye
C.DRB	:Cevdet Darphane
C.EV	:Cevdet Evkaf
C.İKTS	:Cevdet İktisat
C.MF	:Cevdet Maarif
C.ML	:Cevdet Maliye
C.TZ	:Cevdet Timar
C.ZB	:Cevdet Zabtiye
Çev	:Çeviren
D.CRD.d	:Bab-ı Defteri Ceride Odası Defterleri

DH.EUM.AYŞ	:Dahiliye Emniyet-i Umumiye Asayiş Kalemi Evrakı
DH.EUM.EMN	:Dahiliye Emniyet-i Umumiye Emniyet Şubesi Evrakı
DH.EUM.KLH	:Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye Kalemi Harici
DH.EUM.LVZ	:Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye Levazım Kalemi
DH.EUM.THR	:Dahiliye Emniyet-i Umumiye Tahrirat Kalemi Evrakı
DH.EUM.VRK	:Dahiliye Emniyet-i Umumiye Evrak Odası Kalemi Evrakı
DH.H	:Dahiliye Nezareti Hukuk Evrakı
DH.İ.UM	:Dahiliye Nezareti İdare-i Umumiye Evrakı
DH.İ.UM.EK	:Dahiliye Nezareti İrade-i Umumiye Evrakı Ekleri
DH.İD	:Dahiliye Nezareti İdare Evrakı
DH.KMS	:Dahiliye Nezareti Dahiliye Kalem-i Mahsus Evrakı
DH.MB.HPS	:Dahiliye Nezareti Mebani-i Emiriye-Hapishaneler Müdüriyeti Evrakı
DH.MB.HPS.M	:Dahiliye Nezareti Mebani-i Emiriye-Hapishaneler Müdüriyeti Müteferrik
DH.MKT	:Dahiliye Nezareti Mektubi Kalemi
DH.MUİ	:Dahiliye Muhaberat-ı Umumiye İdaresi Evrakı
DH.SN.M.	:Dahiliye Nezâreti Sicill-i Nüfus Müdüriyeti
DH.SN.THR	:Dahiliye Nezareti Sicill-i Nüfus Tahrirat Kalemi
DH.ŞFR	:Dahiliye Nezareti Şifre Evrakı
DH.TMIK.M	:Dahiliye Nezâreti Tesrî-i Muamelât ve Islahat Komisyonu Muamelât
DH.TMIK.S	:Dahiliye Nezâreti Tesrî-i Muamelât Islahat Komisyonu
DH.UMVM	:Dahiliye Nezareti Umur-ı Mahalliye ve Vilayat Müdürlüğü Evrakı
DİA	:Diyanet İslam Ansiklopedisi
DUİT	:Dosya Usulü İradeler Tasnifi
Ed.	:Editör
EV.BRT	:Evkâf Beratlar
EV.d	:Evkaf Defterleri
H	:Hicri
HAT	:Hatt-ı Hümayun
Haz.	:Hazırlayan
HH	:Hazine-i Hassa
HR.HMŞ.İŞO	:Hariciye Nezareti Hukuk Müşavirliği İstişare Odası Evrakı
HR.İD	:Hariciye Nezareti İdare
HR.İM	:Hariciye Nezareti İstanbul Murahhaslığı
HR.MKT	:Hariciye Nezareti Mektubi Kalemi Evrakı
HR.SYS	:Hariciye Nezareti Siyasi

HR.TH	:Hariciye Nezâreti Tahrirât-ı Hariciye Odası
IRCICA	:İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi
İA	:İslâm Ansiklopedisi
İ.AS	:İrade Askeri
İ.AZN	:İrade Adliye ve Mezahib
İ.DH	:İrade Dâhiliye
İ.HB	:İrade Harbiye
İ.HR	:İrade Hariciye
İ.HUS	:İrade Hususi
İ.İMT	:İrade İmtiyazat ve Mukavelat
İ.MF	:İrade Maarif
İ.ML	:İrade Maliye
İ.MMS	:İrade Meclis-i Mahsus
İ.MVL	:İrade Meclis-i Vala
İ.PT	:İrade Telgraf ve Posta
İ.RSM	:İrade Rüsumat
İ.SH	:İrade Sıhhiye
İ.ŞD	:İrade Şura-yı Devlet
İ.TAL	:İrade Taltifat
İ.TZT	:İrade Ticaret ve Ziraat
MAD.	:Mâliyeden Müdevver Defteri
MF.İBT	:Maarif Nezareti Tedrisat-ı İbtidaiye
MF.MKT	:Mektubi Kalemi
ML.EEM	:Maliye Nezareti Emlak-ı Emiriyye
ML.MSF.	:Mâliye Nezâreti Mesarifât Muhasebesi
ML.VRD.d	:Maliye Varidat Muhasebesi Defterleri
MV	:Meclis-i Vükela Mazbataları
MVL	:Meclis-i Vala Evrakı
MVM	:Meclis-i Vükelâ Mazbataları
N	:Numara
OTAM	:Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihini Araştırma Merkezi Dergisi
R	:Rumi
s.	:sayfa
S.	:Sayı
ŞD	:Şura-yı Devlet Evrakı
TAD	:Trabzon Ayniyat Defterleri
TD	:Ticaret, Nafia, Ziraat, Orman, Meadin Nezaretleri

TFR.I.ŞKT	:Rumeli Müfettişliği Arzuhaller
TS.MA	:Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi
TŞS	:Trabzon Şer'iye Sicil Defteri
TTK	:Türk Tarih Kurumu
TVS	:Trabzon Vilayeti Salnamesi
V.G-G.D	:Vilayat Gelen-Giden Defterleri
vd.	:Ve diğerleri
Y.A.HUS	:Yıldız Sadaret Hususi Maruzat Evrakı
Y.A.RES	:Yıldız Sadaret Resmi Maruzat Evrakı
Y.MTV	:Yıldız Mütenevvi Maruzat Evrakı
Y.PRK.A	:Yıldız Perakende Evrakı Sadaret Maruzatı
Y.PRK.ASK	:Yıldız Perakende Evrakı Askeri Maruzat
Y.PRK.AZJ	:Yıldız Perakende Evrakı Arzuhal Jurnal
Y.PRK.AZN	:Yıldız Perakende Evrakı Adliye ve Mezahib Nezareti Maruzatı
Y.PRK.BŞK	:Yıldız Perakende Evrakı Başkitabet Dairesi Maruzatı
Y.PRK.DH	:Yıldız Perakende Evrakı Dahiliye Nezareti Maruzatı
Y.PRK.OMZ	:Yıldız Parekende Evrakı, Orman, Maadin ve Ziraat Nezareti
Y.PRK.ŞD	:Yıldız Perakende Evrakı Şura-yı Devlet Maruzatı
Y.PRK.TKM	:Yıldız Parekende Evrakı Tahrirat-ı Ecnebiye ve Mabeyn Mütercimliği
Y.PRK.UM	:Yıldız Perakende Evrakı Umumi
ZB	:Zabtiye Nezareti Evrakı

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 1

BÖLÜM 1
GİRESUN ŞEHRİ 9
Şehrin Konumu, Fiziki durumu ve Önemi 9
Şehri Belirleyici Özellikler 13
Kale 13
Liman 18
Ada 27
Hükümet Konağı 28
Mahalleler 31
Mahallelerin Teşekkülü 31
Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Mahalleler 32
Dinî Gruplar Açısından Mahalleler 33
Müslüman Mahalleleri 33
Gayrimüslim Mahalleleri 34
Karışık Mahalleler 35
Mahallelerin Tarihi Gelişimi ve Fizikî Durumu 37
Şehrin Ulaşımı 40
Karayolu Ulaşımı 40
Denizyolu ulaşımı 51
Demiryolu İnşa Teşebbüsü 58
Nehir Yolu Ulaşımı 60
Şehirde Haberleşme ve Posta Hizmetleri 61
Şehirde Bulunan Dini ve Sosyal Yapılar 64
Camiler 67
Sultan Selim Camii 68
Kale Camii 69
Hacı Hüseyin Camii 70

Hacı Miktad Camii ... 70
Şeyh Kerameddin Camii ... 70
Seyyid Mehmed Paşa (Kapu) Camii ... 71
Çınarlar Camii ... 72
Soğuksu Camii ... 73
Gemilerçekeği Camii ... 73
Hanlar ... 74
Hapishane ... 74
Eğitim Kurumları ... 75
Sıbyan Mektepleri ... 76
İptidai Mektepleri ... 78
Medreseler ... 79
Rüştiye Mektebi ... 82
Yeni Kurulan Mektepler ... 84
Gayrimüslim Mektepleri ... 85
Kütüphane ... 87

BÖLÜM 2
GİRESUN KAZASI'NIN İDARÎ DURUMU ... 89
Tanzimat Dönemi'ne Kadar İdari Durum ... 89
Tanzimat'tan Cumhuriyet Dönemi'ne Kadar İdari Durum ... 91
Giresun Kazası'nın Köyleri ... 95
Şehir Yönetimi ... 98
Şehir Yönetiminde Görevli Kişiler ... 101
Kaza Müdürü / Kaymakamı ... 101
Nahiye Müdürü ... 104
Kadı (Naip) ... 105
Müftü ... 107
Yönetimde Bulunan Diğer Kişiler ... 108
Yabancı Devlet Görevlileri ... 108
Şehir Yönetimindeki Kurum ve Kuruluşlar ... 110
Kaza İdare Meclisi (Meclis-i İdare) ... 110
Belediye Meclisi (Meclis-i Daire-i Belediye) ... 112

Nahiye Meclisi 118
Memleket Sandığı (Menafi Sandığı- Ziraat Bankası) 119
Rüsumat İdaresi 122
Ferağ Komisyonu 124
Eytam Müdüriyeti 125
Tahrirat Kâtipliği 125
Karantina Müdürlüğü 126
Telgraf ve Posta İdaresi 127
Düyun-u Umumiye İdaresi 128
Nüfus İdaresi 129
Adli Yapı ve Mahkemeler 130
Şer'i Mahkeme 130
Nizamiye Mahkemesi (Dâvâ Meclisi, Meclis-i Deâvî) 133
Bidayet Mahkemesi 135
Ticaret Mahkemesi 135
Giresun Kazası'nın Asayişi 136
Zaptiye Teşkilâtı 142
Polis Teşkilatı 144
Redif Askerî Teşkilâtı 145
Jandarma Teşkilâtı 146
Giresun Kazası'nın Savaş Yıllarında Durumu 147
Balkan Savaşlarında Giresun 147
Birinci Dünya Savaşı'nda Giresun 149
Milli Mücadele'de Giresun 153

BÖLÜM 3

GİRESUN'UN NÜFUSU, GAYRİMÜSLİM NÜFUSUN DURUMU VE NÜFUS HAREKETLERİ 157

Şehrin Nüfusu 157
Tanzimat Dönemi'ne Kadar Şehrin Nüfusu 159
Tanzimat'tan Cumhuriyet Dönemi'ne Kadar Şehrin Nüfusu 161
Kaza Nüfusunun Tahlili 167
Gayrimüslim Nüfusun Durumu 168

Rumların Durumu ve Faaliyetleri 169
Ermenilerin Durumu ve Faaliyetleri 172
Nüfus Hareketleri 178
İskân Uygulamaları 179
Mübadele Uygulamaları 188

BÖLÜM 4
GİRESUN'UN EKONOMİK DURUMU 193
Şehrin Ticareti, Limanın Şehir Ticaretindeki Yeri ve Önemi 193
Çarşılar ve Pazaryerleri 207
Esnaflar 209
Şehrin Ziraati 211
Fındık 212
Diğer Ürünler 222
Hayvancılık 225
Orman Gelirleri 229
Maden Gelirleri 233
Vergi Gelirleri 239

BÖLÜM 5
ŞEHRİN SOSYAL DURUMU VE VAKIFLARI 247
Sosyal Tabakalaşma 247
Yönetici Zümresi 248
İlim Zümresi 248
Yöneticilerle Halk Arasındaki Aracı Zümre 249
Şehir Halkı 249
Şehirde Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumu 250
Şehirde Bulunan Müslim ve Gayrimüslim Gruplar 251
Şehirde Aile ve Evlilik Gelenekleri 256
Nikâh Akdi ve Ailenin Meydana Gelmesi 256
Müslümanlarda Evlilik Gelenekleri ve Evlilik Kurumları 257
Gayrimüslimlerde Evlilik Gelenekleri ve Evlilik Kurumu 261
Giresun'da Yaşayan Müslim ve Gayrimüslim Ailelerin Evlilik Durumları ve Çocuk

sayıları 262
Sağlık Faaliyetleri 267
Giresun Kazası'nın Vakıfları 268
Şehir Merkezindeki Vakıflar 270
Şehir Merkezine Bağlı Köylerdeki Vakıflar 271
Akköy Nahiyesi'ndeki Vakıflar 274
Keşap Nahiyesi'ndeki Vakıflar 276
Piraziz Nahiyesi'ndeki Vakıflar 278
Kırık Nahiyesi'ndeki Vakıflar 279

SONUÇ 281
KAYNAKLAR 285
ÖZGEÇMİŞ 303

KAYNAKLAR

Arşivler

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı
Başkanlık Osmanlı Arşivi
Başkanlık Cumhuriyet Arşivi
Millî Kütüphâne Arşivi
GŞS. (Giresun Şer'iye Sicil Defterleri)
No: 1402; 1403; 1404; 1405; 1406; 1407; 1408; 1409; 1410; 1411; 1412; 1413; 1414; 1415; 1416; 1418; 1419; 1420; 1421; 1422; 1423; 1424; 1425; 1426; 1427; 1428; 1429; 1430; 1431; 1432; 1433; 1434; 1435; 1436; 1437; 1438; 1439; 1440; 1441; 1442; 1443; 1444; 1445; 1446; 1447; 1448; 1449;1450.
TŞS. (Trabzon Şer'iye Sicil Defteri)
No:1417. (Giresun Şer'iye Sicil Defterleri arasına karışmıştır.)

Salnameler

Trabzon Vilayet Salnamesi: 1286; 1287; 1288; 1289; 1290; 1291; 1292; 1293; 1294; 1295; 1296; 1298; 1305; 1309; 1311; 1313; 316; 1318; 1319; 1320; 1321; 1322.

Dergiler

Akademik Araştırmalar Sosyal Bilimler Dergisi
Akademik Tarih ve Düşünce Tarihi Dergisi
Aksu Dergisi
Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihini Araştırma Merkezi Dergisi
Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Dergisi
Askeri Tarih Araştırmaları Dergisi
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Bülteni
Belgelerle Türk Tarihi Dergisi
Belleten
Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi
Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
Işık Dergisi
Karadeniz İncelemeleri Dergisi
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
Ordu Üniversitesi Sosyal Araştırmaları Dergisi
Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi

Tarih ve Günce Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Dergisi
Tarih ve Medeniyet Dergisi
Tarih İncelemeleri Dergisi
Türk Dünyası Tarih Dergisi
Türk Kültürü Dergisi
Türk Yurdu Dergisi
Türkiyat Mecmuası
Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
Vakıflar Dergisi

Tezler

AKAR, Emrah, Trabzon Vilayeti Salnamelerinde Giresun (1869-1904), Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun 2016.

BIYIK, Murat, **Topal Osman Ağa'nın Hayatı ve Bibliyografyası,** Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun 2022.

GÜNDOĞDU, İlker, **Trabzon Ahkâm Defterleri'ne Göre 19. Yüzyılda Giresun Kazası'nın İktisadi ve Sosyal Durumu,** Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2020.

HÜROL, Erdal, **19. Yüzyılda Trabzon, Samsun, Giresun ve Ordu Kentlerinde Hristiyan Nüfusun Yükselişi,** Doktora Tezi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu 2024.

KAÇAR, **Mustafa, Osmanlı Telgraf İşletmesi (1854-1871),** Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1986.

MINDIZ, Tülay Abakay, **19. Ve 20. Yüzyılda Giresun'a Gelen Göçler,** Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun 2024.

NAKİBOĞLU, Aslihan, **Osmanlı Maliyesinde Süreklilik Ve Değişim: Rüsumat Emaneti,** Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli 2011.

ÖZCAN, Mustafa Veysi, **Taşra Kıyı Kentlerinde Mekânsal Değişim: Giresun Örneği,** Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2016,

SARIOĞLAN, E. Esin, **Tanzimat'ın Trabzon'da Uygulanması (1839-1856),** Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon 1996.

YILDIZ, Hatip, **Diyarbekir Vilayetinde Eğitim,** Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2007.

YILMAZ, Ali, **XIX. Yüzyıldan Cumhuriyete Giresun'da Eğitim ve Öğretim** Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 2013.

Kitaplar

AKDAĞ, Mustafa, **Türkiye Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası; Celali İsyanları,** İstanbul 1995.

AKGÜN, Seçil Karal-ULUĞTEKİN, Murat, **Hilal-i Ahmer'den Kızılay'a II,** Ankara 2001.

AKGÜNDÜZ, Ahmet, **Şer'iye Sicilleri I-II**, İstanbul 1988.

AKTAŞ, Esat, **Devlet-Eşraf Ekseninde Taşrada İdarecilik Ordu Kazası Kaymakamları (1876-1916),** İstanbul 2021.

AKYÜZ, Yahya, **Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1993'e),** İstanbul 1994.

ANTRİYASYAN, Nişan, **Fındık Ziraati,** İstanbul 1331.

ARI, Kemal, **Büyük Mübadele Türkiye'ye Zorunlu Göç (1923-1925),** İstanbul 1995.
BALCI, Sezai, **Milli Mücadelede Giresun,** Geçmişten Günümüze Giresun (Ed. Ünsal Bekdemir-Mehmet Fatsa), İstanbul 2015.
BAYRAMOĞLU, Kazım – ZİYA, Ragıb, **Fındık Ziraati,** İstanbul 1928.
BEKDEMİR, Ünsal, **Cumhuriyet Dönemi Giresun Nüfusu,** Geçmişten Günümüze Giresun (Ed. Ünsal Bekdemir-Mehmet Fatsa), İstanbul 2015.
BEYOĞLU, Süleyman, **Milli Mücadele Kahramanı Giresunlu Osman Ağa,** İstanbul 2009.
BIJIŞKYAN, P. Minas, **Karadeniz Kıyıları Tarih ve Coğrafyası (1817-1819),** (Çev. H.D. Andreasyan), İstanbul 1969.
BIYIK, Murat, **İstiklal Madalyalı Giresunlular,** Ankara 2026.
BİBER, Tuğba Eray, **Karadeniz'de Milli Mücadele Yıllarında Rum Nakline Giden Süreç (1921),** Milli Mücadelenin Yerel Tarihi 1918-1923, C.6; Artvin, Rize, Trabzon, Gümüşhane, Giresun, Ordu, Samsun, 2023.
CELKAN, Hikmet Yıldırım, **Eğitim Sosyolojisi,** Erzurum 1996.
CLAVİJO, **Timur Devrinde Kadis'ten Semerkand'a Seyahat** (Çev. Ö. Rıza Doğrul), İstanbul 1975.
COŞAR, Ömer Sami, **Atatürk'ün Muhafızı Topal Osman (Osman Ağa),** İstanbul 1971.
CUİNET, Vital, **La Turquie d'Asie I,** Paris 1892.
ÇADIRCI, Musa, **Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapıları,** Ankara 1991.
ÇAKMAK, Aydın, **Milli Mücadele Döneminde Giresun'da Yayınlanan Bir Dergi: Işık (1918-1923),** Ankara 2015.
ÇAPA, Mesut, **Pontus Meselesi,** Trabzon 2001.
ÇELEBİ, Evliya, **Seyahatnâme II,** İstanbul 1314.
ÇİÇEK, Seyfullah, **Topal Osman (Osman Ağa),** İstanbul 2011.
DAĞLI, Yücel - ÜÇER, Cumhure, **Tarih Çevirme Kılavuzu V,** Ankara 1997.
DEVELİOĞLU, Ferit, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat,** Ankara 2013.
EMECEN, Feridun**, XVI. Asırda Manisa Kazası,** Ankara 1989.
EKİNCİ, İlhan, **Halk, Ayan ve Devlet Tanzimat Devri Ordu Kazası,** Ankara 2016.
EMECEN, Feridun, **Doğu Karadeniz'de İki Kıyı Kasabasının Tarihi (Bulancak-Piraziz),** İstanbul 2005.
EMECEN, Feridun-YÜKSEL, Ayhan, **Giresun Kazası Nüfus Defteri (1251/1835),** Trabzon 2015.
EMECEN, Feridun, **Tarihi Bir Liman Kenti Giresun,** Geçmişten Günümüze Giresun (Ed. Ünsal Bekdemir-Mehmet Fatsa), İstanbul 2015.
EMECEN, Feridun, **Karadeniz Kıyı Kentleri,** İstanbul 2020.
EMECEN, Feridun-YÜKSEL, Ayhan-YILMAZ, Özgür-KARAMAN, Oktay-BAŞKAYA, Muzaffer, **Giresun'da Ticaret Giresun Ticaret ve Sanayi Odası Tarihi** (Ed. İbrahim Atiksoy), Ankara 2023.
EREN, Kemal. **Dünü ve Bugünüyle Giresun**, Giresun 1961.
ESTERABADİ, Aziz b.Erdeşir, **Bezm u Rezm** (Çev. Mürsel Öztürk), Ankara 1990.
FALLMERAYER, Jacop Philip, Doğu'dan Fragmanlar (Çev. Hüseyin Salihoğlu), Ankara 2002.
FATSA, Mehmet, **XV. ve XVI. Yüzyılda Giresun Kırsalının İdari ve Sosyal Tarihi,** Giresun 2005.

FATSA, Mehmet, **Giresun'da Osmanlı Devrinde Kurulan Belli Başlı Vakıflar,** Geçmişten Günümüze Giresun (Ed. Ünsal Bekdemir-Mehmet Fatsa), İstanbul 2015.
FATSA, Mehmet, **Kurumları ve Yapılarıyla Giresun Şehri (Osmanlı Dönemi)**, İstanbul 2022.
FATSA, Mehmet, **Giresun Şehrinin Mahalleleri, Cumhuriyetin 100. Yılında Giresun Merkez İlçe** (Ed. Oktay Karaman-Mehmet Fatsa), İstanbul 2023.
Gazi AHMED MUHTAR PAŞA, **Takvîmü's-Sinîn,** (Haz. Yücel Dağlı-Hamit Pehlivanlı), Ankara 1993.
GİRESUN TİCARET VE SANAYİ ODASI, **Giresun İktisadî Raporu,** (Haz. Nihat Erdoğan), Giresun 1980.
GİRESUN TİCARET VE SANAYİ ODASI, **Cumhuriyetin 10. Yılında Giresun (1923-1933),** Giresun 1933.
GİRESUN BELEDİYESİ, **Giresun, Dün, Bugün, Yarın,** İstanbul 1987.
GİRESUN VALİLİĞİ, **Giresun İl Yıllığı 1973,** Ankara 1973.
GİRESUN VALİLİĞİ, **Cumhuriyetimizin 75. Yılında Giresun,** Ankara 1998.
GİRESUN VALİLİĞİ, **Giresun Kent Kültürü,** Ankara 2008.
GÜNAY, Selçuk, **Resmî Devlet Salnamelerine Göre (h.1263-1334), Osmanlı İmparatorluğu'nun Seneler İtibariyle Mülkî Taksimatı** (Doktora Ön Çalışması), Erzurum 1980.
GÜVEN, İsmail, **Türk Eğitim Tarihi,** Ankara 2010.
H.K. , **Fındık Ağaçları ve Mahsulü Hakkında Ma`lumat-ı Umumiye,** Trabzon 1314.
IRCICA, ***Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi I*,** (Ed. Ekmeleddin İhsanoğlu), İstanbul 1994.
IRCICA, **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi II,** İstanbul 1998.
İPEK, Nedim, **Mübadele ve Samsun,** Ankara 2000.
İPEK, **Nedim, İmparatorluktan Ulus Devlete Göçler,** Trabzon 2006.
KAFESOĞLU, İbrahim, **Türk Milli Kültürü,** İstanbul 1984.
KARA, Adem, **XIX. Yüzyılda Bir Osmanlı Şehri Antakya,** Ankara 2020.
KARAİBRAHİMOĞLU, Sacit, **Giresun,** Ankara 1984.
KARAMAN, Oktay, **19. Yüzyılın İkinci Yarısında Ordu ve Giresun Kazalarında Ermeniler,** Tarihte Türkler ve Ermeniler, Merkez ve Taşrada Ermeniler, C.6, (Ed. Mehmet Metin Hülagü-Musa Şaşmaz-İbrahim Ethem Atnur-Taha Niyazi Karaca-Mustafa Çolak-Recep Karacakaya), Ankara 2014.
KARAMAN, Oktay, **Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Şebinkarahisar,** Ankara 2021.
KARPAT, Kemal H. , **Osmanlı Nüfusu, 1830-1914,** İstanbul 2010.
KASAP, Murat, **Osmanlı Arşiv Kayıtlarında 93 Harbi Batum Muhacirleri,** İstanbul 2018.
KIRMIZI, Abdülhamit, **19. Yüzyılda Osmanlı Taşra İdaresi, Selçuklulardan Cumhuriyete Şehir İdaresi** (Ed. Erol Özvar-Arif Bilgin), İstanbul 2008.
KODAMAN, Bayram, **Abdülhamid Devri Eğitim Sistemi,** Ankara 1999.
KURUCA, Nazım, **Giresun'un İktisadi Tarihi,** Geçmişten Günümüze Giresun (Ed. Ünsal Bekdemir-Mehmet Fatsa), İstanbul 2015.
LÜTFİ, Ahmet, **Tarih-i Lütfi,** C.3, İstanbul 1291.
MENTEŞEOĞLU, Ömer Erden, **Giresun Basın Tarihi (1908-2004),** (Haz. Hüseyin Gazi Menteşeoğlu), İstanbul 2021.
MÜNİR ŞEREF BEY, **Giresun Kazası,** Millî Kütüphane, Yz. F.B. No:432/1, 1922.

ÖGEL, Bahaeddin, **Türk Kültürünün Gelişme Çağları II,** İstanbul 1971.
ÖKSÜZ, Hikmet, **Milli Mücadele Döneminde Giresun, Milli Mücadelenin Yerel Tarihi 1918-1923 C.6; Artvin, Rize, Trabzon, Gümüşhane, Giresun, Ordu, Samsun,** Ankara 2023,
ÖZCAN, Besim, **Kırım Savaşı'nda Mali Durum ve Teb'anın Harp Siyaseti (1853-1856),** Erzurum 1997.
ORTAYLI, İlber, **Tanzimattan Sonra Mahallî İdareler (1840-1878)**, Ankara 1974.
ORTAYLI, İlber, **Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880),** Ankara 2011.
ÖZCAN, Besim, **Kırım Savaşı'nda Mâli Durum ve Teb'anın Siyaseti (1853-1856),** Erzurum 1997.
ÖZDEMİR, Rifat, **XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara (1785-1840),** Ankara 1986.
ÖZEL, Sebahattin, **Milli Mücadele'de Trabzon,** Ankara 1991.
PAKALIN, Mehmet Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri Ve Terimleri Sözlüğü III,** İstanbul 1993.
PAMUK, Şevket, **100 Soruda Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi 1500-1914,** İstanbul 1999.
PEKER, Kemal, **Fındık: Tarihçe, tarım, Kültür, Ticaret, İstihlak Bakımlarından,** Giresun 1947-1948.
RAMPER, Lui, **Gizli Notlar** (Haz. N.A. Banoğlu), İstanbul 1975.
SAMİ, Şemseddin, **Kâmûsü'l Â`lam V,** İstanbul 1314.
SARIBAYRAKTAROĞLU, Mehmet Şakir, **Osman Ağa ve Giresun Uşakları Anlatıyor,** İstanbul, 1975.
SARISAMAN, Sadık, **Cumhuriyetin İlk Yıllarında (1923-1930) Giresun (Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Hayat),** İstanbul 1999.
SARIYILDIZ, Bekir, **Orta Çağ'da Giresun,** İstanbul 2024.
SHAW, J. Stanford-SHAW, Ezel Kural, **Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye** (Çev. Mehmet Harmancı), II, İstanbul 1975.
SELVİ, Haluk, **İşgal ve Protesto,** İstanbul 2007.
SÜMER, Faruk, **Çepniler; Anadolu'nun Bir Türk Yurdu Haline Gelmesinde Önemli Rol Oynayan Oğuz Boyu,** İstanbul 1992.
SÜMER, Faruk. **Tirebolu Tarihi,** İstanbul 1992.
ŞAHİN, Naci, **XIX. Yüzyılda Karahisar-ı Sahib Sancağı (Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapı),** İstanbul 2007.
ŞAŞMAZ, Musa, **İngiliz Belgelerine Göre Trabzon Vilayeti Ticari Raporları II (1830-1914),** Ankara 2014.
TABAKOĞLU, **Ahmet, Yenileşme Dönemi Osmanlı Ekonomisi,** Ankara 2002.
TEXİER, Charles, **Küçük Asya** (Çev. Ali Suad) III, İstanbul 1340
TEZCAN, Mehmet. **Eğitim Sosyolojisi,** Ankara 1991.
TİCARET ve ZİRAAT NEZARETİ, **Memalik-i Osmaniyye'de 1329 Senesine Mahsus Ziraat İstatistiğidir,** İstanbul, 1332.
TOSUN, Murat Dursun, **Arşiv Belgelerinde Karahisar-ı Şarki (Şebinkarahisar Tarihi),** İstanbul 2015.
TOPALLI, Osman Fikret, **Müdaffa-i Hukuk ve İstiklal Harbi Tarihlerinde Giresun: Milli Mücadele İzlerinden Günler, Notlar, İntibalar** (Haz. Veysel Usta-Mustafa Çulfaz), Trabzon 2017.

TOURNEFORT, Pitton, **Relation D'un Voyage Du Levant II**, Paris 1717.
USTA, Veysel-KÖKSAL, Ülkü, **Yüzyıl Önce Karadeniz Muhacirlik Defteri II,** Trabzon 2018.
UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı, **Osmanlı Tarihi, III-I**, Anakara 1988.
UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı, **Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı,** Ankara 1984.
ÜNAL, Mehmet Ali, **XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566),** Ankara 1989.
XENOPHON, **Anabasis,** (Çev. Hayrullah Örs), İstanbul 1939.
YALÇIN, Osman. ***Giresun Tarihi*,** Giresun 1960.
YAZICI, Nuri, **Milli Mücadelede (Canik Sancağı'nda) Pontusçu Faaliyetler (1918-1922),** Ankara 1989.
YEDİYILDIZ, Bahaeddin - ÜSTÜN, Ünal, **Ordu ve Yöresi Tarihinin Kaynakları I,** Ankara 1992.
YILMAZÇELİK, İbrahim, **XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Vilayeti (1790-1840),** Ankara 1995.
YÜCEL, Yaşar, **Anadolu Beylikleri Hakkında Araştırmalar; Eratna Devleti, Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti Mutuhharten ve Erzincan Emirliğgi II,** Ankara 1989.
YÜKSEL, Ayhan, **Giresun Tarihi Yazıları,** İstanbul 2007.

Makaleler

ACUN, Fatma, "Osmanlı Döneminde Anadolu Şehirlerinin Gelişmesinde Devletin Rolü: Karahisar Örneği", *Belleten* 65/242, 2001.
AKANDERE, Osman-SEMİZ, Yaşar, "Sevr'den Lozan'a Düyun-ı Umumiye Meselesi", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: VII, Konya 2002.
AKBAYIR, Nuri, "Tanzimattan Sonra Osmanlı Devleti Nüfusu", *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi, V*, İstanbul 1996.
AKÇORA, Ergünöz, "Harput'ta 20. Yüzyıl Başlarına Kadar Türkler ile Ermeni Toplumunun Sosyo-Ekonomik Durumu ve Ermeni İsyanları", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* II, sayı:5, Elazığ 1988.
AKTÜRE, Sevgi, "Anadolu Kentinde Türkleşme - İslamlaşma Süreci, Mekânsal Yapı Değişimi ve İslam Mimari Mirası", *İslam Mimari Mirasını Koruma Konferansı (22-24 Nisan 1985),* İstanbul 1987.
ARIKAN, Gülay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimat ve II. Meşrutiyet Dönemlerinde Kadınların Statüsü İle İlgili Gelişmeler", *Türk Yurdu Dergisi*, XVIII. sayı:133, Eylül 1998.
ATALAR, Münir, "Vakıf ve Tarihi Gelişimi", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, sayı:128, Ağustos 1997.
AYDIN, Mahir, "Sultan II. Mahmud Döneminde Yapılan Nüfus Tahrirleri", *Sultan II. Mahmud ve Reform Semineri, 28-30 Haziran 1989,* İstanbul 1990.
AYDIN, Mahir, "Rusya'nın Çanakkale İntikamı Karadeniz Bombardımanı", "Giresun-Karahisar-ı Şarki Yolunun Islahı Hakkında Bir Rapor ve Değerlendirmesi"*, Uluslararası Giresun ve Doğu Karadeniz Sosyal Bilimler Sempozyumu 09-11 Ekim 2008, Bildiriler,* C.I, Ankara 2009.
AYDIN, Mehmet Akif, "Aile", *DİA*, C.2, Ankara 1989.
AYDIN, Mehmet Akif, "Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi", *Türkler,* C.10, Ankara 2002.

AYDIN, Mehmet Akif, "Mahkeme", *DİA.* C.27, Ankara 2003.
AYDIN, Mustafa, "Alman Seyyahı J.P. Fallmerayer'e Göre 1840'lı Yıllarda Giresun", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, sayı:135, Mart 1998.
BALCI, Sezai, "Lozan Mübadillerinin Giresun'a yerleştirilmeleri ve Mübadillerin Karşılaştıkları Sorunlar", *Uluslararası Giresun ve Doğu Karadeniz Sosyal Bilimler Sempozyumu 09-11 Ekim 2008, Bildiriler,* C.II, Ankara 2009.
BARDAKOĞLU, Ali, "Ferağ", *DİA.* C.12, İstanbul 1995.
BARKAN, Ömer Lütfi, "Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Devleti" Türkiyat Mecmuası, C.X, İstanbul 1951.
BATMAZ, Eftal Ş, "Osmanlı Devleti'nde Kale Teşkilatına Genel Bir Bakış, *OTAM*, sayı:7, Ankara 1996.
BAYKARA, Tuncer, "Tanzimatta Şehir ve Belediye", *150. Yılında Tanzimat,* Ankara 1992.
BAYKARA, Tuncer, "İzmir ve İstanbul'un XIX. Yüzyıl Ortalarında Esnaf Listeleri", *Tarih İncelemeleri Dergisi,* sayı:7, İzmir 1992.
BAYRAM, Sadi, "Giresun İli Vakıflarına Toplu Bakış", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996), Bildiriler,* İstanbul 1996.
BEYOĞLU, Süleyman, "Milli Mücadele'de Giresun'un Yeri ve Önemi", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996), Bildiriler*, İstanbul 1996.
BEYOĞLU, Süleyman, "Belgelerle Osman Ağa (1883-1923)", *Milli Mücadelede Giresun Sempozyumu 6-7 Mart 1999 Bildiriler,* İstanbul 1999.
BİLGİN, Mehmet, "Giresun Bölgesinde Türkmen Beylikleri ve İskân Hareketleri", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996), Bildiriler*, İstanbul 1996.
BOSTAN, M. Hanefi, "XV-XIX. Yüzyıllarda Giresun Kazası'nın İdari Taksimatı ve Nüfusu", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996), Bildiriler*, İstanbul 1996.
ÇADIRCI, Musa, "Türkiye'de Kaza Yönetimi (1840-1878)", *Belleten* LII/206, Ankara 1989.
ÇAPA, Mesut, "Giresun Mutasarrıfının Pontus Meselesiyle İlgili Bir Raporu", *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi,* sayı:29, 1987.
ÇAPA, Mesut, "Yunanistan'dan Gelen Göçmenlerin İskânı", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Dergisi,* Yıl:3, sayı 5'ten ayrı basım, Mayıs 1990.
ÇAPA, Mesut, "Milli Mücadele ve Cumhuriyetin İlk Yıllarında Giresun", *Türk Kültürü Dergisi,* sayı:423, Temmuz 1998.
ÇAPA, Mesut, "XX. Yüzyılın İlk Yarısında Şebinkarahisar'da Eğitim ve Nüfus", *Şebinkarahisar I. Tarih ve Kültür Sempozyumu 30 Haziran-1 Temmuz 2000 Bildiriler,* İstanbul 2000.
ÇAPA, Mesut, "Mübadelede Kızılay (Hilal-i Ahmer) Cemiyeti'nin Rolü", Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:10, 2001.
ÇAYKIRAN, Güzin, "Birinci Dünya Savaşı'nda Trabzon'un İşgali ve Müslüman Mültecilerin Durumu", *Askeri Tarih Araştırmaları Dergisi,* 19/33, 2021.
ÇİÇEK, Rahmi, "Cumhuriyetin İlk Yıllarında Şebinkarahisar'ın Sosyal ve Ekonomik Yapısı", *Şebinkarahisar I. Tarih ve Kültür Sempozyumu 30 Haziran-1 Temmuz 2000 Bildiriler,* İstanbul 2000.
DARKOT, Besim. "Giresun", *İslam Ansiklopedisi*, C.IV.
DURHAN, İbrahim, "Tanzimat Döneminde Osmanlı Yargı Teşkilatındaki Gelşmeler", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XIII, Sayı: 3-4, 2008.

EKİNCİ, Ekrem Buğra, "Osmanlı Aile Hukuku", *Tarih ve Medeniyet Dergisi*, sayı:43, Ekim 1997.
EKİNCİ, Ekrem Buğra, "Tanzimat Devri Osmanlı Mahkemeleri", Türkler, C.13, Ankara 2002.
EMECEN, Feridun, "Clavijo'dan Fallmerayer'e; Giresun'da Seyyahlar (1404-1840)", *Giresun Kültürü Sempozyumu (30-31 Mayıs 1998),* Bildiriler, İstanbul 1998.
EMECEN, Feridun, "Giresun", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, XIV.
EMECEN, Feridun "Giresun Tarihinin Bazı Meseleleri", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996), Bildiriler*, İstanbul 1996.
EMECEN, Feridun, "XV-XVI. Asırlarda Giresun ve Yöresine Dair Bazı Bilgiler", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Dergisi*, sayı:4, Aralık 1989.
EMGİLİ, Fahriye, "Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi Hakkındaki Araştırmalara Bir Bakış", *Tarih ve Günce Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi,* 1/1, 2017.
ERDOĞDU, M. Akif. "18.-19. Yüzyıl Osmanlı Panayırları ve Hafta Pazarlarına Dair Belgeler I", *OTAM.* Sayı:5, Ankara 1994.
FAHRİ, "Hayat Ansiklopedisi ve Giresun Hakkında Tarihi Kayıtlar", *Aksu Dergisi*, sayı:3-4-5-6, Mart 1934.
FATSA, Mehmet, "Karahisar Yöresinde Türk Dervişleri ve Niyabet-i Kırık Tarihi", *Şebinkarahisar I. Tarih ve Kültür Sempozyumu 30 Haziran-1 Temmuz 2000 Bildiriler,* İstanbul 2000.
FINDIKLI, Remzi, "Osmanlı Devleti'nde Güvenlik ve Polis" Osmanlı Ansiklopedisi, C.6, Ankara 1999.
GENCOĞLU, Mustafa, "1864-1871 Vilayet Nizamnamelerine Göre Osmanlı Taşra İdaresinde Yeniden Yapılanma", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* C.2, Sayı:1, 2011.
GÖKDAĞ, Bilgehan A, "MÖ. 2000'li Yıllardan Günümüze Giresun'daki Türk Varlığı", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996), Bildiriler*, İstanbul 1996.
GÖKDAĞ, Bilgehan A-ŞENGÜL, Abdullah. "Türk Kültürü Çerçevesinde Giresun'da Düğün Adetleri", *Giresun Kültürü Sempozyumu (30-31 Mayıs 1998), Bildiriler*, İstanbul 1998.
GÜNDOĞDU, Abdullah, "1852-1863 Tarihleri Arasında Çorum Kazası'nda Sosyo-Ekonomik Yapı", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, sayı:6, İzmir 1991.
HACISALİHOĞLU, Neriman Ersoy, "Kırım Savaşında Haberleşme: Varna Telgraf Hattı Şebekesi", *Savaştan Barışa: 150. Yıldönümünde Kırım Savaşı ve Paris Antlaşması (1853-1856), 22-23 Mayıs 2006 Bildiriler,* İstanbul 2007.
İLGAZİ, Abdullah. "Millî Mücadele Yıllarında Giresun ve Çevresinde Pontus Rum Faaliyetleri ve Alınan Tedbirler", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996), Bildiriler,* İstanbul 1996.
İLOĞLU, Asım Süreyya, "Türkiyede Zirai Kredi ve T.C. Ziraat Bankası", Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, sayı: XV, 1964.
İNCE, Kasım, "Türkiye'de II. Mahmud Devrinde (1808-1839) İnşa Edilmiş, Fakat Daha Sonra Herhangi Bir Nedenle Yıkılarak Yerlerine Yenileri Yapılmış Cami ve Mescitler Hakkında", *Akademik Araştırmalar Sosyal Bilimler Dergisi*, yıl:1, sayı.1, Erzurum 1996.
KANKAL, Ahmet. "XIX. Yüzyıldan Günümüze Ankara-Çankırı Havalisinde Düğün ve Hacc Adetleri", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, sayı:7, İzmir 1992.

KARAGÖZ, Rıza, "Giresun-Karahisar-ı Şarki Yolunun Islahı Hakkında Bir Rapor ve Değerlendirmesi", *Uluslararası Giresun ve Doğu Karadeniz Sosyal Bilimler Sempozyumu 09-11 Ekim 2008, Bildiriler,* C.I, Ankara 2009.

KARAİBRAHİMOĞLU, Selin, "Türk-Rum Mübadelesinin Anadolu'da Kentsel Mekânın Şekillenmesine Etkisi Giresun/Bulancak Örneği", *İnternational Journal of Social And Humanities Sciences,* 1/2, 2017.

KARAMAN, Oktay, "Seyahatnamelere Göre Giresun", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996), Bildiriler*, İstanbul 1996.

KARAMAN, Oktay. "Şer'iye Sicillerinin Önemi ve 1253-1256 Tarihli Trabzon Şer'iye Sicil Defteri", *Trabzon Tarihi Sempozyumu (6-8 Kasım 1998) Bildiriler,* Trabzon 1999.

KARAMAN, Oktay, "XIX. Yüzyılda Sivas- Giresun Karayolu ve "Gidemediğin Yer Senin Değildir" in Hikâyesi", *I. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu (Yol) Bildiri Kitabı,* Erzurum 2022.

KAYAOĞLU, İsmet, "Orta Karadeniz'de Osmanlı Öncesi Vakıflar", *Uluslararası Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi I, (13-17 Ekim 1986), Bildiriler*, Samsun 1988.

KESKİN, Mustafa, "Selçuklular Zamanında Doğu Karadeniz'e Yönelik Türkmen Akınları ve Muhacereti", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996), Bildiriler*, İstanbul 1996.

KEYDER, Çağlar, "Osmanlı Devleti ve Dünya Ekonomik Sistemi", *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi,* C.3, İstanbul 1985.

KOCAOĞLU, A. Mehmet, "Misyonerlik Faaliyetlerinden Pontus Rum Devleti'ne Uzanan Süreç", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996), Bildiriler,* İstanbul 1996.

KÖPRÜLÜ, Fuat, "Vakıf Müessesesinin Hukukî Mahiyeti ve Tarihi Tekâmülü", *Vakıflar Dergisi*, sayı:3, İstanbul 1974.

KIVRIM, İsmail, "Nüfus Kayıtlarına Göre Giresun'un Dini Hayatına Dair Bir Değerlendirme", *Geçmişten Günümüze Giresun'da Dini ve Kültürel Hayat I* (Ed. Mehmet Fatsa), Giresun 2013.

KIVRIM, İsmail, "Nüfus Defterlerine Göre 19. Yüzyılın Ortalarında Şebinkarahisar'ın (Karahisar-ı Şarki) Nüfus Yapısı", *Karadeniz İncelemeleri Dergisi,* 10/19, Trabzon 2015.

KUBAN, Doğan, "Anadolu - Türk Şehri Tarihi Gelişimi, Sosyal ve Fiziki Özellikleri Üzerinde Bazı Gelişmeler", *Vakıflar Dergisi*, sayı: VII, İstanbul 1968.

MERCAN, Mehmet, "GİRESUN Telgraf İdaresi ve Telgrafhane Binası (1869-1904), Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.2, Sayı: 7, 2009.

ÖNSOY, Rifat, "Muharrem Kararnamesi ve Düyun-u Umumiye İdaresi" Osmanlı Ansiklopedisi, C.3, Ankara 1999.

ÖRENÇ, Ali Fuat, "Geçmişten Günümüze Giresun Adası", *Uluslararası Giresun ve Doğu Karadeniz Sosyal Bilimler Sempozyumu 09-11 Ekim 2008, Bildiriler,* C.I, Ankara 2009.

ÖZDEMİR, Rifat, "Harput ve Çemişkezek'te Askerî Ailelerin Sosyo- Ekonomik Yapısı (1890-1919), *Tarih İncelemeleri Dergisi*, sayı:5, İzmir 1990.

ÖZDEMİR, Rifat, "Osmanlı Devleti'nin Tarikat, Tekye ve Zaviyelere Karşı Takip Ettiği Siyaset, *OTAM Dergisi,* Sayı:5, Ankara 1994.

ÖZDEMİR, Rifat. "Tokat'ta Ailenin Sosyo-Ekonomik Yapısı (1771-1810), *Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat Sempozyumu, Bildiriler,* Ankara 1987.

ÖZDEMİR, Rifat, "Tokat Esnaf Teşkilatı", *Uluslararası Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi* I, Samsun 1986.

ÖZKAYA, Yücel, "Giresun 1-3 Nolu Şer'iye Sicil Defterlerindeki Bilgilere Göre Islahat Fermanı Sonrası Giresun'un Durumu", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996), Bildiriler*, İstanbul 1996.

ÖZTÜRK, Nazif, "Evkaf-ı Hümayun Nezareti", *DİA.* C.11, İstanbul 1995.

SARIOĞLAN, E. Esin. "Giresun ve Tanzimat", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996), Bildiriler*, İstanbul 1996.

SAYDAM, Abdullah, "Osmanlı Madenciliği ve XIX. Yüzyılın Ortalarında Trabzon'daki Maden Ocakları", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı:6, Samsun 1991.

SAYDAM, Abdullah, "Vakıf Anlayışında Yenilenme İhtiyacı ve 19. Yüzyıl Ortalarında Trabzon Vakıfları", *Osmanlı Araştırmaları Dergisi,* İstanbul 2004.

SAYLAN, Kemal, "Ordu ve Giresun Yöresinde Madenler ve Maden İşletmeciliği (1860-1914), *OTAM Dergisi,* sayı:25, 2009.

SEYİDANLIOĞLU, Mehmet, "Bir Belge: Yerel Yönetim Metinleri (IV): 1871 Vilayet Nizamnamesi ve Getirdikleri", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,* 5/5, 1996.

ŞAHİN, İlhan, "Osmanlı Dönemi'nde Giresun Bölgesinde Konar - Göçerlerin İzleri", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996), Bildiriler*, istanbul 1996.

ŞAHİN, İlhan, "Nahiye", *DİA.* C.32, İstanbul 2006.

ŞIVGIN, Hale, "XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Devleti", *Türk Dünyası Tarih Dergisi,* sayı:129, Eylül 1997.

TAŞDELEN, H. Musa, "Geçmişten Günümüze Esnaf Teşkilatı ve Elazığ Sanayi Sitesi'nde Usta-Çırak İlişkileri Üzerine Bir Saha Araştırması", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* IV, sayı:1, Elazığ 1990.

TUNCEL, Metin, "Tarih Boyunca Türkiye'de Kent Kuruluşları", *Doğomunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan,* İstanbul 1981.

TÜRKMEN, Zekeriya, "Jandarma", *DİA.* C.Ek-1, Anakara 2020.

UYGUN, Süleyman, "Acente-Lonsolos (Mesajeri Maritim Kumpanyası Acentesi ve Fransız Viskonsolosu) Raporlarına Göre Giresun Limanı (1880-1909)", *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* sayı: 12, 2015.

ÜNLÜ, Mucize, "Osmanlı Döneminde Giresun İskelesinin İnşası Meselesi", *Uluslararası Giresun ve Doğu Karadeniz Sosyal Bilimler Sempozyumu 09-11 Ekim 2008, Bildiriler,* C.I, Ankara 2009.

QASİMOVA, Sevinç, "XIX. Yüzyılda Kuzey Kafkasya'dan Anadolu'ya Göçler: Tarihçilik Açısından Göçün Nedenleri, Sorunları ve Sonuçları" *Akademik tarih ve Düşünce Dergisi,* XIII/IV, 2017.

YAVUZ, Kenan. "Fındık ve Sorunları", *Tirebolu Birinci Fındık Festivali (6-7 Eylül 1996), Bildiriler,* İstanbul 1997.

YAZICI, Nesimi, "Tanzimat'ta Haberleşme ve Kara Taşımacılığı", *OTAM Dergisi,* sayı:3, 1992.

YAZICI, Nesimi, "Tanzimat Döneminde Osmanlı Posta Örgütü", *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi,* C.6, İstanbul 1985.

YAZICI, Nurcan, "Trabzon Örneğinde Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Hükümet Konağı Binaları", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 1/5, 2008.

YEDİYILDIZ, Bahaeddin. "Kimlik Bunalımı", *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Bülteni,* sayı:7, Kasım 1987.
YEDİYILDIZ, Bahaeddin, "Vakıf", DİA, C.42, İstanbul 2012.
YILMAZ, Özgür, "19. Yüzyılın İkinci Yarısında İngiliz Konsolos Belgelerine Göre Giresun (1856-1900), *Uluslararası Giresun ve Doğu Karadeniz Sosyal Bilimler Sempozyumu 09-11 Ekim 2008, Bildiriler,* C.I, Ankara 2009.
YILMAZÇELİK, İbrahim, "Vakıfların Sosyo-Ekonomik Cephesi", *Türk Dünyası Tarih Dergisi,* sayı:102, Haziran 1995.
YOLALICI, M. Emin. "Maarif Salnamelerine Göre; Trabzon Vilayeti'nde Eğitim ve Öğretim Kurumları", *OTAM*, sayı:5, Ankara 1994.
YOLALICI, M. Emin, "Osmanlılarda Çağdaş Belediyecilik", *Türkler,* C.13, Ankara 2002.
YÜKSEL, Ayhan. "Fındık ve Tirebolu", *Tirebolu Birinci Fındık Festivali (6-7 Eylül 1996), Bildiriler,* İstanbul 1997.
YÜKSEL, Ayhan, "Birinci Dünya Savaşı Yıllarında Giresun", Karadeniz İncelemeleri Dergisi, 9/17, Trabzon 2014.
YÜKSEL, Ayhan, "Seyahatnamelere Göre Giresun Bölgesinin İdarî Durumu ve İdarecileri", *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996). Bildiriler*, İstanbul 1996.